

»Tisti, tam ...«

Mesto je bilo prazno. Po cestah se je vozilo nekaj avtomobilov, manjše ulice pa so počivale v svoji skrivnostni tišini. Med sivi beton je bilo ujeto tisoče skrivnosti in zgodb, ki si jih lahko le slutil ..., če si prisluhnil.

Bila je nedelja, sončna in nasmejana. Dolgčas nas je ovijal v svojo odejo, zato smo se odločile, da gremo malo pogledat po mestu, če so ljudje še živi. Po cestah ni bilo nič kaj zanimivega, po lokalih pa so se nabirali mladi, ki jih je, verjetno, pestil isti problem kot nas. Tudi same smo zavile v enega izmed njih. Posedle smo za mizo. Ostale so začele klepetati, jaz pa sem razmišljala, kako je lepo tukaj sedeti med ljudmi, biti sproščen in preprosto uživati v milini dneva. Sonce se je prav veselo razdajalo med nas, a le redkokdo je to opazil. Le redkokdo pusti vrata svojega srce odprta za sekunde dneva, da se kot morje prelijejo skozi telo, očistijo srce in ves balast izlijejo skozi oči. Solze so ljubezen, ki jo vidimo. Mame so jokale ob rojstvih svojih sinov, čez dvajset let ob njihovih grobovih, dekle joče od sreče, ker je dobilo šopek rož, in ko so se rože posušile ... Večinoma velja mnenje, da je slabič, kdor joče. V SSKJ je slabič definiran kot »neodločen, omahljiv človek.« Če jočeš, vendarle veš, da bi nekaj rad in tega ne moreš imeti. Nisi neodločen, ampak samo onemogočen. Koliko pa je ljudi, ki sploh ne jočejo? Ti zapirajo vase čustva, občutke, da se počasi, kot rečne usedline, nalagajo in gradijo nasip, ki pa se ob večjem neurju poruši in voda kot ponorela zdivia čez bregove in uničuje vse pred in pod seboj. Spet drugi pa so že toliko prejkali, da so solzni kanali postali kot Dolina smrti - suhi.

Nenadoma je »moje sonce« izginilo, pred nami pa se je pojavila črna senca. Kar hitro se je občutila odsotnost sonca. Obleka se je hitro shladila in prav zazeblu me je. Ampak pravi mraz sem občutila, ko sem videla kaj oziroma KDO mi je pričaral takšen mraz. Bil je brezdomec s kupom časopisa v rokah. Imel je žametne hlače, ki so verjetno nekoč bile zelo lepe, so zdaj bile že čisto tanke. Čeprav ni bil ravno suh, so mu bile hlače kar zelo prevelike. Kot da stegen, kolen in zadnje plati sploh ne bi imel. Poznale so vonj umazanega betona in produktov prebavnega sistema ter ga brez sramu delile z okolico. Čez pas mu je padal dolg volnen puli, ki je bil nekoč svetlo rjave barve, zdaj pa je že močno potemnel in bil na mestih že strgan. Ogrnjen pa je bil v težak temno moder suknjič, ki mu je pošteno visel čez ramena in pokrival prste do korenin nohtov. Obraz, ki je bil star in so bila vanj vcepljena leta skrbi, kletvic in bede, se je plašno dvignil in negotovi prsti so narahlo ponudili en izvod. V očeh se je lesketal strah: »Le ponujam, nič ne zahtevam, samo ne storite mi nič žalega.« Bil je Kralj ulice.

Poznala sem to. Že pred leti sem s pevkami našega zbora sedela v ljubljanski kavarni, ko je prišel mimo razcapan človek in ponudil izvod. Naša zborovodkinja ga je vzela in mu dala euro. Kasneje nam je razložila, da je to časopis brezdomcev. Vse poteka pod vodstvom strokovnjakov, brezdomci pa prispevajo članke, pesmi, slike ..., svoje delo. Tako si služijo denar. Marsikateri izmed njih je pravi biser, ki ga je družba (in njene vedno zahtevnejše norme) potisnila globoko v blato. Lahko bi rekli skoraj dobesedno. Res je, da najdeš mnoge pijance, so pa tudi ljudje z izobrazbo, ki so nekoč imeli dobro službo, družino in dom in so zaradi majhnih potez izgubili vse. Časopis jim daje možnost, da se počasi zopet postavijo na svoje noge in zaživijo znova. Izvod je krožil med nami, zato sem ga lahko prelistala tudi jaz. Ko sem ga prijela v roke, se mi je zdel skoraj svet. Iz vsake besede sem lahko slišala krik človeka, ki želi živeti drugače, in hkrati tudi ponosno trkanje ob prsi, da mu je nekaj po dolgih letih zopet uspelo.

Z nasmeškom sem vzela izvod in pobrskala po denarnici. »Izvolite!« Dala sem mu dva eura, drobiža nisem imela. Že tako sem imela dober dan, njegova sreča pa mi je naravnost vzela dih. Tiho je rekel »hvala« in usta so mu le rahlo trznila v neznamen nasmešek. A njegove oči so tisti hip zasijale kot sonce. Njihova modrina je spominjala na nebo, oprano po dežju. Čutila sem, da bi najraje zaplesal, čutila smisel, ki se mu je začel vračati ..., čutila sem energijo človeka, ki se ne boji, ki gre močan naprej.

Opazovala sem ga, ko je odhajal. Ni bilo videti, da bi bil vesel. Njegova hoja je bila okorna, kot bi za sabo vlekel cel voz časopisov. Na eno stran se je rahlo nagibal, tako da se je rob sukniča mehko odpiral in zopet zapiral, kot bi imel krilca. Vprašala sem se, kam gre zdaj in predvsem, kam bo šel, ko se bo spustila noč. Novembrski dnevi niso topli, noči pa so že prav ostre. Takrat sem pomislila na tiste reveže, ki se na ulici še ne znajdejo. Nekateri so že »prekaljeni mački« in vedo, kdaj kam in kako. Mraz, ki sem ga občutila ob njegovem prihodu, ni bil strah pred meni neznan pojav. Bila je žalost, ki se je mešala s preziranjem in razočaranjem nad svetom; ta je kot voz s konjsko vprego, ki ji ni videti konca, in kočijaž so grabežljivi ljudje, ki bičajo, ženejo konje v nedoumljivo hitrost, da bi prišli čim prej na cilj, ki pa je ... Konji brizgajo pene, najbolj izčrpan in žejen omaga ..., pade na tla in komat se pretrga. Podivjana horda se teptaje vse pod seboj požene naprej in ga pusti samega v divjini. Na tleh hrope in obupano gleda, da bi našel kje pomoč - zaman. Sam v prahu in grozi še zadnjič pogleda za kočijo, ki mu hitro izginja izpred oči, in še zadnjič vdihne zrak, prepojen s stisko in tišino tistih, ki so ta pekel že prehodili ...